

A védett természeti területek és értékek csoportosítása

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény szerint a védett természeti területeket és értékeket - a védelem kiterjedtségének, céljának, hazai és nemzetközi jelentőségének megfelelően - a következőképpen lehet csoportosítani:

A.) Országos jelentőségű védett természeti területek és értékek

1. Egyedi jogszabállyal védett természeti területek:

- a. nemzeti park,
- b. tájvédelmi körzet,
- c. természetvédelmi terület,
- d. természeti emlék.

2. Egyedi jogszabállyal védett természeti értékek:

- a. élő szervezetek,
- b. ásványok, ásványtársulások, ősmaradványok,
- c. mesterséges üregek.

3. A törvény erejénél fogva („ex lege”) védett természeti területek:

3.1. természetvédelmi területnek minősül valamennyi

- a. láp,
- b. szikes tó;

3.2. természeti emlékeknek minősül valamennyi

- a. kunhalom,
- b. földvár,
- c. forrás,
- d. víznyelő.

4. A törvény erejénél fogva („ex lege”) védett természeti értékek:

- a. barlangok.

B.) Helyi jelentőségű védett természeti területek

- b. természetvédelmi terület
- c. természeti emlék

Fogalmak

Nemzeti park:

az ország jellegzetes, természeti adottságaiban lényegesen meg nem változtatott nagyobb kiterjedésű területe, melynek elsődleges rendeltetése a különleges jelentőségű természetes növény- és állattani, földtani, víztani, tájképi és kultúrtörténeti értékek védelme, az oktatás, a tudományos kutatás elősegítése.

**Tájvédelmi
körzet:**

jellegzetes természeti, tájképi adottságokban gazdag nagyobb, általában összefüggő terület, tájrészlet, ahol az ember és természet kölcsönhatása esztétikai, kulturális és természeti szempontból jól megkülönböztethető jelleget alakított ki.

**Természetvé-
delmi terület:**

jellegzetes és különleges természeti értékekben gazdag, kisebb össze-
függő terület, amelynek elsődleges rendeltetése egy vagy több természeti
érték, illetve ezek összefüggő rendszerének a védelme. A védett láp, szí-
kes tó természetvédelmi területnek minősül.

**Természeti
emlék:**

valamely különlegesen jelentős egyedi természeti érték, képződmény és
annak védelmét szolgáló terület. Az 1996. évi LIII. tv. 23. § (2) bekez-
dése alapján a védett forrás, víznyelő, kunhalom, földvár természeti em-
léknek minősül.

Magyarország tájvédelmi körzetei 2016 elején

Magyarországon 2016 elején 39 tájvédelmi körzet volt, ezek felsorolása az alábbi táblázatban talál-
ható. A területadatok 2014 végére vonatkoznak. A kezelő szerv minden esetben a megjelölt nemzeti
park igazgatósága. (A létesítés éve a hivatalos döntés közzétételének az időpontjára vonatkozik, a
tényleges működés egyes esetekben csak a következő évben kezdődött meg.)

Név	Létesítés éve	Kezelő	Terület (km ²)
Bihari-sík Tájvédelmi Körzet	1998	Hortobágyi Nemzeti Park	171,408
Boronka-melléki Tájvédelmi Körzet	1991	Duna-Dráva Nemzeti Park	85,027
Borsodi Mezőség Tájvédelmi Körzet	1989	Bükk Nemzeti Park	184,027
Budai Tájvédelmi Körzet	1978	Duna-Ipoly Nemzeti Park	105,010
Dél-Mezőföld Tájvédelmi Körzet	1999	Duna-Dráva Nemzeti Park	77,147
Gerecsei Tájvédelmi Körzet	1977	Duna-Ipoly Nemzeti Park	86,760
Gödöllői Dombvidék Tájvédelmi Körzet	1990	Duna-Ipoly Nemzeti Park	114,784
Hajdúsági Tájvédelmi Körzet	1988	Hortobágyi Nemzeti Park	70,687
Hevesi Füves Puszták Tájvédelmi Körzet	1993	Bükk Nemzeti Park	161,235
Hollókői Tájvédelmi Körzet	1977	Bükk Nemzeti Park	1,495
Karancs-Medves Tájvédelmi Körzet	1989	Bükk Nemzeti Park	66,572
Kelet-cserhádi Tájvédelmi Körzet	1989	Bükk Nemzeti Park	73,598
Kelet-Mecsek Tájvédelmi Körzet	1977	Duna-Dráva Nemzeti Park	93,586
Kesznyéteni Tájvédelmi Körzet	1990	Bükk Nemzeti Park	58,535

Név	Létesítés éve	Kezelő	Terület (km ²)
Körös-éri Tájvédelmi Körzet	2012	Kiskunsági Nemzeti Park	22,231
Kőszegi Tájvédelmi Körzet	1980	Őrségi Nemzeti Park	43,707
Közép-tisza Tájvédelmi Körzet	1978	Hortobágyi Nemzeti Park	93,385
Lázbérci Tájvédelmi Körzet	1975	Bükki Nemzeti Park	37,349
Magas-bakonyi Tájvédelmi Körzet	1991	Balaton-felvidéki Nemzeti Park	87,321
Mártélyi Tájvédelmi Körzet	1971	Kiskunsági Nemzeti Park	21,960
Mátrai Tájvédelmi Körzet	1985	Bükki Nemzeti Park	123,939
Mura-menti Tájvédelmi Körzet	2007	Balaton-felvidéki Nemzeti Park	19,041
Nyugat-Mecsek Tájvédelmi Körzet	2009	Duna–Dráva Nemzeti Park	103,401
Ócsai Tájvédelmi Körzet	1975	Duna–Ipoly Nemzeti Park	36,450
Pannonhalmi Tájvédelmi Körzet	1992	Fertő–Hanság Nemzeti Park	82,715
Pusztaszeri Tájvédelmi Körzet	1976	Kiskunsági Nemzeti Park	223,327
Sághegyi Tájvédelmi Körzet	1975	Őrségi Nemzeti Park	2,382
Sárréti Tájvédelmi Körzet	1986	Duna–Ipoly Nemzeti Park	22,144
Sárvíz-völgye Tájvédelmi Körzet	1997	Duna–Ipoly Nemzeti Park	34,797
Somló Tájvédelmi Körzet	1993	Balaton-felvidéki Nemzeti Park	5,685
Soproni Tájvédelmi Körzet	1977	Fertő–Hanság Nemzeti Park	50,464
Szatmár-beregi Tájvédelmi Körzet	1982	Hortobágyi Nemzeti Park	220,056
Szigetközi Tájvédelmi Körzet	1987	Fertő–Hanság Nemzeti Park	96,792
Tápió–Hajta Vidéke Tájvédelmi Körzet	1998	Duna–Ipoly Nemzeti Park	41,280
Tarnavidéki Tájvédelmi Körzet	1993	Bükki Nemzeti Park	94,952
Tokaj–Bodrogzug Tájvédelmi Körzet	1986	Aggteleki Nemzeti Park	52,861
Vértesi Tájvédelmi Körzet	1976	Duna–Ipoly Nemzeti Park	152,096
Zempléni Tájvédelmi Körzet	1984	Aggteleki Nemzeti Park	267,654
Zselici Tájvédelmi Körzet	1976	Duna–Dráva Nemzeti Park	82,891